

1711, 10
A. 52
14
2. D. B. V.
DISPVATIO INAUGVRALIS
DE

VERA SPONSALIVM DE
PRÆSENTI ET NVPTIARVM
DIFFERENTIA,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
D O M I N O,

GVILIELMO HENRICO

DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE AC MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE. &c. &c.&c.

EX DECRETO ET AVTORITATE ILLVSTRIS ꝑ TORVM ORDINIS
IN ALMA SALANA, 152)

PRÆSIDE

DN. JOHANNE BERNHARDO Friesen/

HEREDITARIO in Pöfen/

ICTO CONSVMMATISSIMO, SERENISSIMI DVCS SAXO-
ISENACENSIS CONSILIARIO AVLICO, AC CONSISTORIA-
LI, ANTECESSORE, ET SCABINATVS NECNON FACVL-
TATIS IVRIDICAE ADSESSORE GRAVISSIMO,

PATRONO ET PRÆCEPTORE SVO ÆTER-
NVM VENERANDO,
PRO LICENTIA

SVMMOS IN VTROQVE IURE HONORES ET DOCTORA-
LIA PRIVILEGIA RITE CAPESSENDI,

LOCO ET HORIS CONSVETIS

D. XXVII. IVLII ANNI M DCCXL

PVBlico ERVDITORVM EXAMIN SVBMITTIT

JOHANNES RUGERÖH/

CAMBVRGO-THVRINGVS.

J E N Æ

TTPIIS GOLLNERIANIS.

PROOEM. LOCO.

Postquam, impetrata ab illustriſſimorum
ordine licentia, materiam disputationi
inaugurali non inconuenientem, e-
ligendi, de illa tractanda cogitarem,
præ variis elaboratione dignis *Differen-*
tia inter sponsalia de presenti & Nuptias in iure ob-
uenientes, propter illarum delicias ac summam in
iudiciis & vita quotidiana vtilitatem mihi arrisere.
Vt vero illarum indoles eo accuratius cognosci pos-
sit, de necessitate esse arbitror: Vt primo in e-
tymologiam, synonymiam atque homonymiam tam
nuptiarum, quam sponsaliorum inquiram, anne-
ctendo utrorumque definitionem: Deinde vt lon-
gius progrediar, ad ipsam per causas enodandam dif-
ferentiam, secundum diuisionem juris Romani, Ca-
nonici, & morum in terris nostris Ecclesiasticis vi-
gentium. Iustitiæ fontem implorans, hunc vt sua gra-
tia dirigere velit laborem.

A 2

CA-

CAPVT I.

DE

Explicatione & descriptione terminorum.

SUMMARIA.

- I. Unde dicantur Sponsalia. II. Unde nuptia. III. De synonymis sponsalium. IV. De synonymis nuptiarum. V. Quot modis vocabulum sponsalium sumatur. VI. Quot modis vocabulum nuptiarum sumatur. VII. Sponsaliorum definitio. VIII. Nuptiarum definitio. IX. producitur methodus.

§. I.

Sponsalium origo, quod in verbo Spondere quaerenda sit, nemini pene adfert dubitationem, praesertim cum ipse JCtus L. 2. ff. de sponsal. hoc affirmet his verbis: *Sponsalia autem dicta sunt a spondendo: nam moris fuit veteribus stipulari & spondere sibi uxores futuras, & seq. l. Unde sponsi sponseque adpellatio nata est.* Ob liberum scilicet contrahentium atque spontalem consensum: nam spondere a sponte dictum est, & idem valet, ac sua sponte dicere. Varro lib. 5. de lingu. lat. Bræchæus in leg. *sponsio sub. tit. de verb. & rer. signif.*

§. II.

Quod ad etymologiam Nuptiarum attinet; Var-

Varronis opinioni præ multis aliis calculum meum
 adjicio, nimirum quod Nuptiæ dicantur à Nubendo,
 i. e. velando: talis enim mos erat apud veteres, vt
 noua nupta mulier lutei coloris velamento recta at-
 que obuoluta, *C. nostrates. 3. Et. foemina 7. c. 30.*
q. 5. VVesenb. ad ff. de rit. nupt. n. 1. Schneid. ad Inst.
de nupt. part. 2. n. 1. cum colo comta & fuso stami-
 nè implicato deduceretur in domum viri, eamque
 ingrediens adipe suillo postes attingeret, ne quid, v-
 ti credebant, mali medicamenti inferretur, quos po-
 stes tamen non manu ipsa, sed lana comprehende-
 bat, quia lanam rem esse religiosam, veteres opina-
 ti sunt Romani. *Plin. lib. 21. natur. hist. c. 8. Tholo-*
fan. lib. 9. Syntag. c. 1. num. 4. Et 5. de cæteris ritibus
 deductionis antiquis vid. *Paul. Cypræus de spons. cap.*
5. §. 5. n. 3. Et hanc quidem obnubendi ac velan-
 di consuetudinem antiquissimis jamjam temporibus
 obtinuisse, habetur ex sacris scripturis. Rebecca
 enim, quamprimum vidit Isaacum, sese obnupsit. *Gen.*
cap. 24. v. 64, 65. Unde Canonistæ quoque olim
 statuerunt, vt nouæ nuptæ tegmine quodam obte-
 gerentur. *C. nec illud. 8. c. 30. q. 5.* vid. *Müll. ad Struv.*
Syntag. J. Civ. de rit. nupt.

§. III.

Quemadmodum vero propter verborum in-
 opiam

opiam atque paucitatem non raro contingit, vt rebus, natura & essentia penitus distinctis, vnum idemque imponatur vocabulum. Arist. *lib. 1. de Elench. Soph. cap. 1. f.* Ita etiam non inusitatum est, sed saepenumero fieri solet, vt una eademque res pluribus designetur nominibus. Quod & hic in nostra praesenti materia occurrit: Nam sponsalia *lib. 4. Decret. in tit. 2. § 3.* dicuntur Desponsationes; Nuptiae speratae autem appellantur in *l. si legibus. 16. C. de Episcop. aud. & Spes nuptiarum seu matrimonii in l. si puella. 6. de sponsal. l. si uxor. 13. §. diui. 3. ad L. Jul. de adulter.* Sponsalia denique designari etiam nomine conjugalis consensus Promissionis, imo ipsius mutui consensus conjugalis Dationis, attestantur Hillig. ad Donell. *lib. 13. c. 19. lit. C. & Mozz. in tract. de nupt. n. 7.* Germ. **Verlöbniß / Eheversprechung / Ehegelöbniß.** vid. Müll. *loc. cit. de sponsal. §. IV.*

Nuptiae non minus ac sponsalia promiscua gaudent adpellatione, pro synonymis scil. passim inueniuntur Nuptiae, Matrimonium, Connubium, Coniunctio, Coniugium, &c. vt multis ex locis probari potest. Sic enim legitur in *§. 1. Inst. de patr. pot. Nuptiae sive matrimonium*, quae duae voces similiter quoque promiscue reperiuntur in *l. 10. l. 11. ff. de*

de rit. nupt. l. si cum. 7. l. si constante. 19. cod. de donat. ant. nupt. Et quo sensu ibi nuptiæ siue matrimonium sumuntur, eodem quoque connubium dicitur. in *l. 3. l. pen. Cod. de incest. & inutil. nupt. nec non & conjunctio in l. deprehendenda. 5. C. de inst. & subst. l. copulandis. 8. Cod. de nupt.*

§. V.

Quoad homonymiam Sponsalia si consideremus, varias hæc habere significationes notum est. Interdum enim idem significant, quod Arrhæ Sponsalitiæ. *l. 1. Cod. si nupt. ex rescript. pet. l. 1. C. si Rect. prov.* Nonnunquam etiam denotant Donationem propter nuptias. *l. 2. Cod. de secund. nupt. l. 3. C. de donat. ant. nupt. l. 8. C. de præd. & al. reb. min.* Nec minus sæpe Conuiuia & Celebritates, quæ tempore desponsandi adhibentur, Sponsalia dicuntur: Paul. *Cypr. de sponsal. cap. 2. §. 16. Scip. Gent. de nupt. l. 2. c. 1.* Quam sapissime autem & quidem proprie, (ut & hoc loco,) Mutuam atque reciprocam denotant promissionem futurarum nuptiarum, solam enim mentionem, aut solam repromissionem non facere sponsalia liquido constat ex *l. 1. ff. de sponsal.* vbi prouide duas has compellationes conjunxit Florentinus. vid. Hillig, ad Donell. *l. 3. c. 18. lit. B. Carpz. Jpr. Conf. l. 2. d. 18. n. 10.* Nobis mentio futurarum nuptiarum idem est ac **die Ehetverbung/**

repromissio **die Zusage**: Schilt. *ad. ff. de Connub.*
 §. 2.

§. VI.

Quam significationis varietatem itidem in
 voce Nuptiarum reperire licebit, accipitur quippe
 (1) pro Festiuitate & Hilaritate diei nuptialitii, quan-
 do nimirum hospites edunt & saltant. §. *pen. Inst.*
de nupt. l. 1. ff. de pact. dot. l. pen. §. 1. ff. de donat.
int. vir. & ux. l. 24. C. de nupt. C. nostrates 3. & C.
nullum. 6. c. 30. q. 5. c. capellanus. 4. X. d. feriis. (2)
 sumitur improprie & abusive pro Sponsalibus de
 presenti. *C. 1. X. de sponsal.* Schilt. *in prax. jur. Rom.*
in for. Germ. de connub. §. 9. (3) pro Matrimonio
 Perfecto, olim deductione in domum, hodie bene-
 dictione sacerdotali, contracto. *l. 30. ff. de R. J. l. 15.*
de cond. & demonstr. (4) denique pro Matrimonio
 per copulam carnalem Consummato. *pr. & §. 1. Inst.*
de patr. pot. l. 1. ff. de rit. nupt. C. nuptia 12. c. 32.
qu. 1.

§. VII.

Etymologia, synonymia & homonymia ver-
 borum absolutis, nunc ad definitionem progredior:
 Definiuntur itaque Sponsalia in *l. 1. ff. de sponsal.*
 quod sint: *mentio & repromissio futurarum nupti-*
arum. Quam definitionem non minus Canonistæ ag-
 noscunt. *C. nostrates 3. C. 30. q. 5.* in verbis: *Sed post*
 spon-

sponsalia, quæ futurarum sunt nuptiarum promissa, foedera quoque consensu eorum, qui hæc contrahunt, & eorum in quorum potestate sunt. Et sunt vnius generis, quatenus videlicet semper futuras respiciunt nuptias. De iure tamen Canonico alia dicuntur de præsentî, cum verba efferuntur per tempus præsens: v. g. *Ego te in meam uxorem accipio.* Alia de futuro, cum verba in futurum tempus concipiuntur. v. g. *Ego te recipiam in meam uxorem.* Cap. 22. pen. & ult. X. de sponsal. Ast vero cum hæc Jur. Can. differentia, quâ linguam nostram Germanam, in verbis magis consistat quam in re, & propterea haud observari soleat: quia Germanis idem est: **Ich nehme dich zur Ehe / oder ich will dich zur Ehe nehmen.** B. Luther. in tract. von Ehesachen. Schneid. ad Inst. de nupt. part. 1. n. 5. & 6. Paul. Cypr. de sponsal. c. 4. §. 8. n. 3. 4. & 5. Carpz. Pr. Crim. part. 2. qu. 56. n. 24. & Ipr. Conf. lib. 2. d. 18. n. 4. Hinc meritò hodie non ab ipsis verbis distinguuntur Sponsalia. Sed de præsentî illis vocantur, vbi consensus purus, præsens & simplex est, licet pro lubitu partium impletio nonnunquam differatur; De futuro, vbi non puro & simplici consensu, sed in futurum euentum matrimonium promittitur. Et in his vltimis conditio aut dies vel expresse adjicitur,

B

e. g.

e. g. ducam te in uxorem si rediens te innuptam reperiam, vel tacite & per se jam inest conditio, ex qualitate nimirum & conditione personarum contrahentium. Qualia sunt sponsalia impuberum, quæ prius non obligant, quam pubertatem si fuerint adepti, & ipsi postmodum consensum suum libere dederint, c. 7. & 8. X. de despons. inpub. vid. Lauterb. coll. ff. ad tit. de sponsal. §. 6.

§. IIX.

Nuptiarum definitio in §. 1. Inst. de pat. pot. hæc est: *Nuptiæ sive matrimonium est viri & mulieris conjunctio individuum vite consuetudinem continens. add. cap. illud. II. X. de presunt. Cui concordat etiam Modestini definitio, l. 1. ff. de rit. nupt. ubi scilicet dicuntur: Conjunctio maris & femine, & consortium omnis vite, divini & humani juris communicatio. Ad meliorem vero intellectum, Nuptiæ mihi videntur commodissime ita describi, quod sint: Individua consuetudo, consensu matrimoniali à viro & uxore innita, ad humani generis propagationem, & mutuum vite adjuvium.*

§. IX.

Et hæc de terminorum Explicatione ac Descriptione dicta sufficiant, plura enim persequi, operæ pretium vix erit, ideoque ad reliqua accedo, eam ob-

obseruaturus methodum, de qua supra in prooemio mentionem feci, nimirum quod *primo* acturus sim, de differentia sponsalium de praesenti & nuptiarum quoad Jus Civile: *secundo* quoad jus Can. *tertio* quoad mores hodiernos, qui in terris nostris ecclesiasticis obtinent.

CAPVT II.

DE

Differentia inter nuptias & sponsalia de praesenti quatenus in iure Civ. fundata est.

SUMMARI A.

- I. Differentia ratione definitionis. II. rat. causa efficientis remota, III. rat. efficientis proxima. IV. ratione subjecti, V. rat. objecti. VI. ratione formae. VII. ratione finis. VIII. ratione effectuum. IX. ratione contrariorum.

§. I.

Communis fere est opinio Sponsalia de praesenti & Nuptias non differre, praesertim quoad Jus Civ. Hanc vero opinionem rationibus haud satis esse suffultam, & a iure Civ. plane remotam, ab initio statim ex *diversitate definitionum* comprehendi potest: Nam alia Definitio competit Sponsalibus de praesenti, alia Nuptiis,

a Nuptiis, *supr.* §. 7. & 8. *cap. 1.* minimeque vna pro altera sumi potest: De quo itaque definitio dici nequit, de illo nec definitum, & distinctæ definitiones, distincta quoque indicant definita. Carpz. *Jpr. conf. l. 2. t. 8. d. 130. 11. 10.* **Esbach** *in addit. ad ejusd. Jpr. for. part. 2. const. 24. d. 5.*

§. II.

Potest quoque hæc differentia deduci ex diversa *causa efficiente remota*, quam in Nuptiis constituit *Jus divinum*: Hoc enim Deus primordio statim tulit in Paradiso his verbis: *Non bonum est, hominem esse solum, faciamus ei adiutorium simile sibi coram ipso. Gen. 2. v. 18.* Quapropter & Christus ad illud primordium nos revocat, inquit: *legistisne, quod ille, qui hominem fecit ab initio, masculum & foeminam fecerit? Math. cap. 19. v. 4.* *Efficiens remota* autem Sponsalium est *Jus Gentium*, *l. 4. ff. de sponsal. vbi dicitur: Nudus consensus ad constituenda sponsalia sufficit, & Paulus Jctus in l. 1. ff. locat. conduct. expresse inquit: ea, quæ consensu fiunt, sunt juris Gent. add. Volrath. in suo oper. jur. Rom. Analyt. de spons. n. 11. Treutl. disp. 6. vol. 2. de nupt. th. 1. lit. A. Hunn. in resolut. ejusd. th. 1. qu. 1.* Præterea quoque usus & necessitas, tanquam fundamen-

damentum Juris Gent. in sponsalibus observantur, qua de causa etiam apud populum Dei non solum in more positæ jam olim fuerunt desponsationes. *Deut. 20. v. 7. Math. cap. 1. v. 18. Hunn. l. c. qu. 2.* Sed & apud plerosque sanioris mentis Ethnicos consuetudinis illas fuisse, historiæ passim testantur. vid. Kitzel. *in synopsi matr. c. 5. theor. 1.* Beust. *de matr. part. 2. in pref.* Et quamvis aliqui ex JCtis, inter quos & Bachouius, putent, sponsalia necessario nuptias præcedere non debere, *per. l. 9. ff. de sponsal. & Nov. 74. c. 5.* adducentes insuper exemplum Alexandri M. qui Roxanem, omisis sponsalibus, sibi copulaverit. *Curt. lib. 8. c. 4.* tamen eorum opinio tam firma non est, quin de ea dubitari possit, cum hæc *Nov. 74.* non agat de sponsalibus, vtrum ea sint necessaria nec ne? sed tantum de casu aliquo extraordinario: quando nimirum foemina quædam dolo decepta, & sub spe matrimonii in domum deducta, post situm desiderii libidinumque fatiatam, domino rursus expellitur; vbi merito is, qui subdole & versute tali vxori illudit, pœnæ loco tenetur, vt eam legitimorum liberorum matrem habeat, *Lex vero adlegata 9. de sponsal.* cum verbis hisce ex Curtio: *Latius pater sermonem ejus excepit: contrariam potius sententiam confirmare videatur.* Præterea e-

go non dico, sponsalia esse de necessitate absoluta, ut nimirum ex institutione divina præceptive descendant, sed de necessitate quadam hypothetica: quia ob communem matrimonii vtilitatem ac honestatem introducta sunt, ne scil. conjuges parum honeste, tanquam quadrupeda animalia, mox à mentione nuptiarum ad coitum proruant. Treut. *loc. cit.* Eckolt. *ad ff. de sponsal. §. 2.*

§. I.I.

Quando denique in *Consensum* tanquam *causam efficientem proximam* inspicimus, pariter hæc differentia luculenter patebit: Nam licet tam sponsalia quam nuptiæ dicantur nudo & solo consensu constitui. *l. 4. l. 11. ff. de spons. & l. 30. de reg. jur.* tamen quoad consensum est discrepantia in tempore & intentione. Giph. *disp. de patr. pot. n. 35.* Paul. Cypr. *de spons. c. 5. §. 1. n. 5.* Alius enim consensus requiritur in Nuptiis, qui dicitur Nuptialis siue Matrimonialis: quando partes scil. ita consentiunt, ut statim conjuges sint, & indiuidua vitæ consuetudo inter ipsos constituatur, ac alter alteri jus sui corporis det, & vicissim ab altero accipiat, idque sobolis procreandæ gratia cum promissione omnium officiorum, quæ Deus mutuo à conjugibus requirit. Zepper. *de LL. Mosaic. l. 4. c. 20.* Hamm. *diff.*

diff. de cons. conjug. tb. 3. Eckolt. dict. loc. Ethic quidem de Jur. Civ. in illa demum deductione in domum, quæ magna fiebat solennitate, intercedebat. *l. mulierem §. cum seqq. ff. de rit. nupt. l. cui. 15. ff. de condit. & demonstr. l. 6. C. de donat. ant. nupt.* De quo consensu etiam loquitur Ulpianus in dict. *l. 30. de reg. jur.* Quando ait: *Nuptias non concubitus sed consensus facit:* hic enim Ictus non intelligit promissionem illam, quæ intercedit in sponsalibus, ubi scilicet promittuntur futuræ nuptiæ, sed consensum matrimonialem, quo maritus pollicetur & consentit nuptiis præsentibus, atque accipit uxorem in domum traductam. vid. Fr. Hotom. *lib. 4. obs. c. 26. Cypr. d. l. §. 4. n. 8. Gothofr. in not. ad l. 15. ff. de condit. & demonstr. Cujac. in prælect. suis ad hanc l. 30. de R. J.* Alius vero Consensus desideratur in Sponsalibus de præsentibus, qui conuenienter appositeque à Ictis nuncupatur Sponsalicius: nam hic semper Matrimoniale præcedit, eoque solis verbis sine acceptione & cohabitatione futuræ nuptiæ mutuo repromittuntur, vnde recte Bonaventura, quando *distinet. 28. lib. sentent. 4. de sponsalibus de præsentibus* loquitur, inquit: *consensus est causa matrimonii, sed non tota, item: Consensus de nuptiis est causa ut fiat matrimonium, non ut sit. vid. Paul. Cypr. d. l.*

§. 2. n. 4. Ideoque consentientes non statim facit con-
 iuges, sed sponsum tantummodo atque sponsam,
 quem consensum postea interuallo temporis matri-
 monialis sive nuptiæ ipsæ sequuntur. Et sicuti aliud
 est promittere, aliud autem dare vel facere, ita et-
 iam mutua ista repromissio non perficit ipsum ma-
 trimonium, sed pactum duntaxat de subsequendo ma-
 trimonio atque societate conjugali contrahenda.
 Schilt. *ad ff. de sponsal. §. 3.* Confirmat insuper hanc
 distinctionem ipse Julianus in *dict. leg. 11. de sponsal.*
dicens: Sponsalia sicut nuptiæ consensu contrahentium
fiunt, & ideo sicut nuptiis, ita sponsalibus filiam fa-
miliæ consentire oportet, nec non Paulus in l. 7. §.
1. eod. tit. inquit: In sponsalibus etiam consensus eo-
rum exigendus est, quorum in nuptiis desideretur, ubi
 dilucide discernunt consensum Sponsalitiū à Nu-
 ptiali, & idem est, ac si dixissent, sicut nuptiæ
 sine consensu matrimoniali eorum, quorum inter-
 est, constare nequeunt, ita nec sponsalia sine istorum
 consensu sponsalitiō. vid. Bachov. *in paratitl. VVe-*
senb. de spons. n. 4.

§. VI.

Præterea nuptias & sponsalia habere dissimi-
 litudinem, *Subjectum*, quod *personæ con-*
trahentes habiles constituunt, Treutl. *dict.*

tr. de nupt. tb. 2. Eckolt, ad ff. de nupt. §. 4. clare monstrant: Nam illæ personæ, quæ Sponsalia celebrare possunt, non semper etiam ad ipsas ineundas Nuptias aptæ existunt, *Primo* enim is, qui officium in aliqua provincia administrat, inde oriundam, vel ibi domicilium habentem, in vxorem ducere non potest, sponsare autem non prohibetur. *l. si quis. 38. pr. de rit. nupt. Secundo*, nec viduæ permittitur intra annum luctus secundas nuptias celebrare, cum tamen ei semper liberum sit, sponsalia contrahere. *l. 10. ff. de his qui not. infam. Tertio*, inter absentes non minus, quam præsentibus, contrahi possunt sponsalia de præsentibus per eos, qui speciale mandatum habent, *l. 6. l. 34. de R. N.* interim tamen absens fœmina per nuncium aut procuratorem viro nubere nequit, ratio: quia deductione opus est in mariti, non vxoris, domum *l. mulierem §. d. t.*

§. V.

Sponsalia de præsentibus & Nuptiæ *Objectum* quoque habent diversum: nam illa versantur circa *Futuras Nuptias*, de quibus contrahentes tempore desponsationis inter se tractare & convenire solent. Eckolt. *ad ff. de spons. N. 4. VVesenb. eod. tit. n. 5.* Hæ vero pro *objecto* habent *sobolis procre-*

C ati-

ationem, quod quidem objectum hac in materia cum fine coincidit, de quo *infr.* §. 7. *huius cap.* pluribus agetur.

§. VI.

Quia forma dat esse rei, atque optimam ostendit ab aliis rebus distinctionem, e re jam erit, vt & hic de forma sollicitus sim, atque ex ejus diversitate, hanc quoque differentiam inter Sponsalia de presenti & Nuptias deducam: Consistit igitur *forma* Sponsaliorum in *pactione* & *promissione defuturo conjugio*. Carpz. *lib. 2. t. 8. d. 133.* quæ olim fiebat per solennem stipulationem i. e. interrogationem & responsonem, illa competebat sponso, hæc sponsæ. VVesensb. in *paratitl. de spons. n. 6.* Treutl. *de nupt. th. 1. lit. ff.* cui consentit Bachov. in *Not. ad eund.* Hodie vero, sublata illa solennitate, nudus consensus quomodocunque declaratus ad constituenda sponsalia sufficit, *l. 4. l. 7. ff. de sponsal.* sive ille sit expressus, sive tacitus, modo signa enixam voluntatem exprimentia sint certa & indubitata; præsertim cum neque in sacris neque profanis litteris vllum reperiat exemplum, vbi mulier, in potestate patris existens, suis ipsis verbis sponso repromiserit: Idcirco forsan, quod verecundia, quæ
omni-

omnium virtutum custos est, & in specie dicitur
 dos virginalis, desiderat, vt puellæ inter desponden-
 dum, maxime in præsentia parentum, annuant po-
 tius, quam proloquantur, & sua oratione de se a-
 liquid promittant: ne videantur ambire sponsum,
 quod nequiquam decet virgines. vid. Glosf. in Cod.
l. penult. de sponsal. Cypr. *d. l. cap. 3. §. 2.* Et sic vi-
 demus, Sponsalia nihil requirere nisi consensum, nec
 vllam præterea solennitatem desiderare. Quod de
 Nuptiis vero minime dici potest, illæ enim de Jur.
 Civ. præter consensum alias etiam desiderant solen-
 nitates, quarum præcipua est deductio in domum.
 Cujac. *ad l. 30. ff. de regul. jur.* Schilt. *ad Inst. de nupt.*
§. 10. n. XVI. Et quamuis Ulpianus in *l. 15. ff. de*
condit. & demonstr. concubitu opponat consensum;
 tamen non excludit deductionem in domum. Ba-
 chov. *dict. loc.* Giphon, *disp. de pat. pot. th. 11. N. 32.*
 sed potius eam esse necessariam commonstrat, ac
 locupletissimus sui ipsius hac in leg. existit interpre-
 dum ostendit, se infra *l. 30. de R. J.* non loqui de
 nudo consensu, qui intercedere solet in sponsalibus;
 sed de Matrimoniali, in deductione in domum scil.
 interveniente. Quare me non errare puto, quando

Formam Nuptiarum de Jure Rom, pono in *de-*

ductione in domum: præprimis cum *dict. l. 15. de cond. & demonst. cum l. 5. de rit. nupt. & l. 6. C. d. donat. aut nupt.* tam accurate loquatur de illa deductione. Quam opinionem Fr. Hotom. multis rationibus eleganter defendit. *lib. 4. obser. c. 26. & quæst. illustr. 25.* conf. Azo *in summa sua aurea de nupt.* Hæc domum deductio quanta solennitate & accurrata festivitate olim peracta fuerit. vid. apud Cypr. *d. l. cap. 5.* & Nic. Henel. *in otio suo Utratislav. c. 38.*

§. VII.

Nec non probari potest hæc differentia ex *diverso fine*: Finis nimirum Sponsalium vnicus est, nempe *ut nuptiæ subsequantur*. Eckolt. *ad ff. de sponsal. §. 5. fin. VVesenb. b. t. n. 7.* Bachov. *in not. ibid. Volrath. in oper. Jur. Rom. analyt. b. t. n. 10.* Meier. *in colleg. Arg. th. 15. b. t.* Contrahentes enim sponsalia, sive de futuro sive de præsentī, (modo hæc distinctio sit accipienda,) nihil aliud intendunt, quam ut conjuges fiant: Nam omnia Sponsalia sunt de futuro matrimonio, licet quædam illorum dicantur de præsentī, ratione scil. puri & simplicis consensus, quæ tamen ratione futurarum nuptiarum manent de futuro. Schilt. *in prax. Jur. Rom.*

in-

in for. Ger. exercit. 36. §. 3. & 9. Eckolt. ad ff. de spon-
 sal. § 2. Paul. Cypr. cap. 2. §. 3. n. 1. 2. 3. & 4. Lau-
 terb. coll. ff. ad tit. de sponsal. §. 6. Ast in Nuptiis Fines
 reperiantur varii. VVesemb. b. t. n. 6. quorum tm. duo
 sunt principales, prior in eo consistit, vt *soboles*
procreetur, humanumque genus propa-
getur. Volrath. dict. op. de matr. n. 12. Eckolt. de nupt.
 §. 5. fin. Quod non solum ex ipsis sacris literis patet,
 quando Deus Gen. 1. v. 28. primos homines ita al-
 loquitur: *Crescite, fructum ferte, & multiplicamini*
& replete terram, sed etiam ex variis locis Jur. Civ.
 nimirum pr. Inst. de excus. tut. & curat. l. 1. ff. de
 sol. matr. l. 2. Cod. de indict. vid. toll. notum est,
 Romanos id maximopere curasse, vt ciuitas repleretur
 hominibus. Et Callistrates l. 220. §. ult. de V. S. non
 inconsiderate conuenientia hæc profert verba: *Præ-*
ter hæc omnia natura quoque nos docet, parentes pios
qui liberorum procreandorum animo & voto uxores
ducunt. Quod & idem facit Nov. 22. pr. in verbis:
Iugiter Dei clementia, quantum est possibile, nostræ im-
mortalitatem dante natura, recte nobis studium est de
nuptiis. Item *Studium vero nuptiarum totius est huma-*
ne sobolis. Alter Finis principalis est *mutuum ad-*
jutorium, descendens ex indiuidua illa vitæ consue-
 tudine, cuius mentionem facit Imperator. §. 1. Inst.

de pat. pot. Giphani in Comment. ad inst. b. t. §. 1. Et hic itidem ex sacra scriptura bene elucescit, his verbis: non bonum est, hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi coram ipso. Gen. 2. v. 18. Hic vero geminus Nuptiarum finis nec debet nec potest à sponso sponsaque obtineri: cum illis in vna domo vnà cohabitare prohibitum sit, & extraordinaria pœna afficiantur, nimirum vel pecuniaria, vel carceris, imò etiam relegationis, si statim post peracta sponsalia concubuerint.

§. IIX.

His accedit, quod *effectus* satis indicent, multum interesse, inter Nuptias & Sponsalia de præsentis: 1. enim Nuptiis contractis dicuntur partes vir & vxor, Sponsalibus de præsentis vero celebratis sponsus & sponsa. *l. si vxor. 13. § 2. & 3. ff. ad L. Jul. de adult.* Et quamvis videatur, sponsum & sponsam aliquando haberi pro marito & vxore, tamen hoc fit abusue & improprie, §. 9. *Inst. de nupt. l. si qua 12. § 1. & 2. de rit. nupt.* Schilt. *ad ff. de Connub. §. 9.* inque iis solum casibus, vbi vel fauor subest, vel eadem ratio cum marito militat. *Vvesenb. ad ff. de spons. n. 7. & Bachovius in not. ibid.* Nam ex verbis hinc *d. l. 13. § 3. de adult.* Etiam in sponsa hoc idem vindicandum, quia neque natiuoniuu qualecunqne, nec spem

Spem matrimonii violare permittitur. & L. item. 15. §. 24. de injur. nihil aliud euinci potest, quam quod sponsus ob eandem rationem cum marito, (quem scil. stuprum sponsæ tam graviter sollicitat, quam adulterium vxoris maritum afficit,) ad injuriarum actionem quodammodo admitti possit. Quam quidem actionem sponsus non potest instituire jure mariti, sed tantum jure extranei. d. l. 13. §. 8. de adult. nisi post stuprum à sponso etiam ducta fuerit. L. 7. C. b. t. vid. Aut. Fab. 3. conject. 6. Treutl. de nupt. th. 1. lit. C. Cujac. 20. obs. 16. Fr. Sarmient. 1. select. interpr. 5. II. Matrimonium inducit ipsam individuum vitæ consuetudinem, omnisque vitæ consortium. §. 1. Inst. de pat. pot. l. 1. ff. de R. N. At Sponsalia non nisi istiusmodi tantum spem l. si vxor. 13. §. divi. 3. ad L. Jul. de adult. III. Inter virum & vxorem donationes non valent, l. 1. ff. de don. int. vir. & vxor. quæ tamen inter sponsum & sponsam non sunt prohibitæ. l. cum hic 32. §. si quis. 27. eod. tit. IV. Nuptiæ contrahunt affinitatem. l. non facile 4. §. 3. ff. de grad. & affin. Ast ex sponsalibus nulla descendit affinitas, sed publica solum honestas. §. 9. Inst. de nupt. vid. Vvesenb. de spons. n. 7. Hahn. in obs. ibid. Schneid. ad Inst. de grad. affin. n. 7. V. Maritus tenetur vxorem defendere, eique alimenta præstare, sicut & omnia

omnia matrimonii onera sustinere *l. quod si. 2. ff. de Injur. & fam. lib. 1. si cum. 22. §. sin autem. 8. solut. matr.* Sponsum vero hoc facere non oportet. VI. Nuptiæ vxorem participem reddunt fori ac domicilii mariti, vt & ejus dignitatis. *l. cum quedam. 19. ff. de jurisd. l. exigere. 65. de judic. & ubi quisque. 1. Imperatores. fin. §. item 3. ad municip. & de incol. l. foemine 8. de Senator. l. mulieres 13. C. de dignit.* Sponsalia vero non æque. *l. eaque 32. ff. ad municipal.* VII. Vxor maritum lugere debet, nec alteri intra annum luctus nubere potest, sub pœna infamiæ *l. 1. l. 2. Cod. de secund. nupt.* quod tamen secus se habet cum sponsa, cujus scil. nullus luctus est. *l. 10. §. 1. de his qui not. inf.*

§. IX.

Tandem sponsalitiã societatem tam arctam non esse, quam conjugalem, ideoque inter se discrepare: omnibus cognitu facile est ex sponsalium leuiori dissolutione, quæ de jure Civili sine vlla adeo procedit difficultate, vt vnique contrahentium pro arbitrio dissentire atque renunciare liceat, *l. 2. Cod. de repud. l. 2. §. 3. ff. eod. tit.* modo is, qui in culpa versatur, arras despiciatui habere ac negligere paratus sit. *l. arris. 3. & mulier. 5. C. de sponsal.* Quæ vero de Nuptiis, cum sint indiuidua vitæ consuetudo,

do, §. 1. *Inst. de patr. pot.* & l. 1. ff. de rit. nupt. minime prædicari possunt. Sed sunt indissolubiles, ac non nisi ex grauioribus quibusdam causis dirimuntur. l. *consensu* 8. *Cod. de repud.* Et hæc de Jure Civili, quid de Jure Canonico & moribus dicendum, in progressu sequetur.

CAPVT III.

DE

Differentia Sponsal. de præf. & Nuptiarum, quatenus fundata est in Jur. Can.

SUMMARIÆ.

- I. *Differentia rat. definitionis & caus. efficient. remot. II. rat. caus. effic. prox. III. rat. objecti. IV. rat. formæ. V. rat. finis & effectuum. VI. rat. Contrariorum.*

§. I.

Postquam superiori cap. 2. satis superque diuersa Sponsalium Nuptiarumque ratio ex Jur. Civ. sit commonstrata, nunc merito superius memoratæ methodo insisto, & in hoc Cap. 3. pro virili expono, quomodo hæc distent inter se quoad Jus. Canon. Ne vero eadem videar de iisdem dicere, ea, in quibus Jus Can. nihil diuersum habet à Jur. Civ. vberioribus hoc loc. explicare supersedeo. Et cum hoc ipsum circa *definitionem & Causam efficientem re-*

D

mo-

motam contingat, B. L. ad §. 1. & 2. cap. 2. remitto.

§. II.

De *causa* vero *efficiente proxima*, nimirum *consensu*, paulo latius differendum puto: Hic, (vt *preced. cap. §. 3.* jam dictum) duplex est, *Sponsalitiis & Matrimonialis* seu *Nuptialis*, quæ distinctio bene si advertatur, facite quisque videbit, quod ex promiscua diversi hujus consensus acceptione vulgaris ille error: *Sponsalia de præsentis & Matrimonium unum idemque esse*, vt plurimum oritur: Nam si omnes Jur. Can. textus, ab erroneam hanc sententiam fountibus allegati, diligentissime etiam perlegantur, omnique ingenii acie expendantur, tamen nihil aliud ex illis euinci potest, quam, quod *vel* vnum commune nomen diuersæ rei imponatur, ac Sponsalia aliquando improprie & abusiue Matrimonium adpellentur, *Vel* quod cum Nuptiæ, tum Sponsalia solo consensu dicantur contrahi. Hinc quando, *C. conjuges. 6. conjunx. 9. c. 27. q. 2. C. de Francia. 1. X. de spons. & matr. Contrahentes sponsalia de præsentis Conjuges, & c. si inter. pen. X. eod. c. cum initiatur. 5. & 35. d. c. 27. q. 2.* Ipsa contracta sponsalia Matrimonium nun-

nuncupantur, tunc hæcce vocabula plane recedunt
 a sua peculiari & propria significatione. Sicuti ipsi
 Canonistæ, c. 37. 40. 41. 42. 43. & 44. caus. 27. q.
 2. C. Ex parte 14. & c. verum post. 2. X. de con-
 vers. conjugat. multis argumentis commonstrant,
 & luculenter ostendunt, Sponsalia depræsentem non
 esse verum ac perfectum, sed tantum (uti vocant)
 ratum sive initiatum matrimonium i. e. improprie
 & abusive ita dictum, propter certam spem futura-
 rarum nuptiarum. Quod ex c. decreta. 28. c. 27. q.
 2. non minus ac modo adductis textibus dilucide
 videndum, verba sunt: *cum illa non pertineat ad
 matrimonium, cum qua non docetur, fuisse nuptiale
 ministerium, adparet, quod inter sponsum & spon-
 sam conjugium (proprie scil. sumtum) non est. Cui
 sententiæ Dn. Schilt. quoque ad inst. de nupt. n. 1.
 ad ff. de sponsal. §. 9. Bachov. ad Treutl. tb. 1. lit.
 D. & alii adfentiuntur. Cum autem, C. matrimo-
 nium 1. sufficiat. 2. omnis. 4. c. 27. q. 2. c. cum lo-
 cum. 14. cum apud. 23. Tuae fraternitati. 25. X. de
 spons. & matr. dicitur, summam Nuptiarum cau-
 samque totam in consensu consistere ac voluntate:
 nullatenus ibi de nudo consensu in prima illa con-
 ventione, vbi de futuris adhuc conjunctionibus
 tractatur, atque solum sponsalia, tanquam pacti-
 ones de subsecuturo conjugio, contrahuntur, in-*

terueniente, sermo est: Sed de consensu Nuptiali, qui geminis perficitur conventionibus, primò ut partes desponsati consentiant, deinde nuptiis subsecutis coram Ecclesia copulandi gement & ratificent consensum antea in sponsalibus expressum. Quæ geminatio istum constituit matrimonialem consensum, de quo alleg. loc. loquuntur. Hocque ipsum est, quod, priusquam benedicantur conjuges, & mutuo se invicem adjuutores accipiant domumque deducantur, a sacerdote publice in Ecclesia interigentur sponsus & sponsa, vtrum ille hanc sibi vxorem, ac hæc illum sibi maritum habere velit? Qui denique verbis expressis & annuli traditione voluntatem suam vtrique declarant. Hanc adfertionem a ratione non esse alienam, nec discrepare a veritate, ex ipsis contra nos prolatis textibus probari quidem posset: nam verba: *Nos igitur inquisitioni tue taliter respondemus, quod matrimonium in veritate contrahitur per legitimum viri & mulieris consensum: Sed necessaria sunt, quæ ad Ecclesiam, verba consensum exprimentia de presenti.* Prout in Dict. c. tua fraternitati. 25. X. de spons. & matr. jacent, satis indicant, qualis ibi intelligatur consensus. Sed quia alia clariora & magis perspicua in Corp. Jur. Can. inveniuntur loca, quæ contraria ibi adparentia illustrent, ac dilucidiora reddunt,

dunt, breuitatem sequamur & videamus, quomodo lex interpretetur legem. Sic distinctionem hancce inter Matrimonialem & Sponsalitiū Consensum bene ostendit c. 38. c. 27. q. 2. in verbis: *Si quis desponsata sibi & tradita utatur, rite conjugium vocatur.* Quod & facit c. 1. c. 30. q. 5. expresse enim in hoc Can. ad legitimum matrimonium & proprie sic dictum requiritur geminatus ille consensus matrimonialis, interueniens scil. in benedictione sacerdotali, verb. Can. ita sonant: *Aliter legitimum non fit conjugium nisi ab his, qui super ipsam foemnam dominationem habere videntur, & a quibus custoditur, uxor petatur, & a parentibus & propinquioribus sponsetur, & suo tempore sacerdotaliter, ut mos est, cum precibus & oblationibus à sacerdote benedicatur.* Et c. 2. dict. c. 30. q. 5. dicitur: *Nullus fidelis cuiuscunque sit conditionis, occultas nuptias faciat, sed benedictione accepta à sacerdote, nubat in Domino.* Item c. cum societas. 17. c. 27. q. 5. legitur: *Dubium non est, eam mulierem non pertinere ad matrimonium, cum qua docetur, non fuisse nuptiale ministerium.* Ex quibus adductis nunc liquido adparet, solis verbis in sponsalibus expressis matrimonium non constitui, sed consensu, rebus ipsis & factis subsequentibus, expresso, h. e. copulatione & traditione, quæ fit in Nuptiis acceptione voluntaria & co-

habitione subsecuta, Quare etiam Bachovio ad VVesemb. *parat. de sponsal. n. 4.* comparatio consensus, quo Sponsalia contrahuntur, cum consensu in Nuptiis inrecedente, minime placet. Confer. Carpz. *Ipr. eon. l. 2. d. 132. n. 3.* Paul. Cypr. *de sponsal. c. 5. §. 2. n. 3.* Eckolt. *ad ff. de spons. §. 1.*

§. III.

Ratione *Objecti* an & quomodo Sponsalia de præsentī ac Nuptiæ differant, cum supra *cap. 2. §. 5.* jamjam tractaverim, atque secundum Jus Can. nihil aliud quam Civ. de eo sit dicendum, h. l. istud repetere superuacaneum duco.

§. IV.

Quod ad *formam* attinet Sponsaliorum, à Jure Civ. neutiquam recedit Canonicum: quippe pariter hæc consistit in *consensu sponsalicio seu pactione & promissione de futuro conjugio*, prout constat ex *c. nostrates 3. c. 30. q. 5.* hic enim Nicolaus Papa ad Sponsalia prorsus nihil nisi nuda futurarum Nuptiarum promissa consensu contrahentium, Parentum, ac pro re nata Propinquorum etiam, inita, desiderat, & expresse cauit ac vetuit, ne simul vno eodemque tempore Nuptiæ cum Sponsalibus de præsentī effectum accipiant, sed ad illarum perfectionem (loco antiquæ deductionis in do-

domum) ulterius requirit benedictionem sacerdotalem; Unde, quia Jctis perfectio rei forma est ipsius rei. Hart. *metaph. Jurid. c. 10. §. 7. Vac. a Vac. L. §. decis. 72. n. 1.* ad hanc sententiam, *ιερολογίαν* scil. seu *benedictionem sacerdotalem* constituit *formam nuptiarum*, meam quoque accommodo lubentissime: præsertim cum contra Nicolai nunc prolata alii adhuc varii extent Canones, nimirum. *c. cum societas. 17. c. 27. q. 2. c. nullus. 2. qualis. 4. Sponsus. 5. nullum. 6. fœmina. 7. c. 30. q. 5.* quibus sanctissime cautum est, ne ullus fidelis cujuscunque etiam sit conditionis, occulte nuptias faciat; sed benedictione accepta a sacerdote perfectam ineat matrimonium. Quibus deinceps conveniunt, quæ Euaristus Pontifex tradidit. *d. C. 1. c. 30. q. 5. Aliter legitimum non sit conjugium, nisi suo tempore sacerdotaliter, ut mos est, cum precibus & oblationibus à Sacerdote uxor benedicatur. Item, uia peracta legitima scitote esse connubia: aliter vero præsumpta non conjugia, sed adulteria vel contubernia vel stupra aut fornicationes potius, quam legitima conjugia esse non dubitate.* Igitur, quia non video, quomodo dilucidius explicari, aut planius in Jur. Can. exprimi possit, quod nimirum benedictio sacerdotalis solum sit ac unicum veri & perfecti matrimonii *Rel. 1007* per quod scil. Legitimæ Nuptiæ optime cognosci atque

que ab aliis illegitimis conjunctionibus distingui possint, asseveranter dico, *ισεπολογισαν* esse omnino de essentia matrimonii, Eckolt *ad ff. de nupt. §. 5. Cypræ. de spons. c. 5. §. 6. n. 1.* licet quidem non sit de essentia matrimonii simpliciter (quatenus de Jur. Gent. connubia quoque Infidelium, puta Turcarum, Judæorum, &c. pro veris agnoscimus) tamen est de essentia nostri matrimonii Christiani ex dispositione Jur. Can. Exemplum esto proceritas hæc, simpliciter considerata, neuiquam pertinet ad essentiam hominis, ac bene abesse potest, saluo vero & perfecto homine, attamen ita necessario requiritur ad hominem procerum, ut absque omni dubitatione pro ejus essentia haberi oporteat, cum alias, & sine proceritate hominem adpellare procerum, absurdum foret. Sicut itaque sine proceritate datur quidem homo, sed non procerus, sic etiam dantur quidem absque benedictione sacerdotali nuptiæ legitimæ, sed non Christianæ secundum Jus Can. Confer. L. B. de Lynk. *in Anal. ad Struv. Synt. Jur. Civ. de LL. Sct. & long. Confv. th. 2. ad Inst. de Jur. N. G. & C. §. 3.*

§. V.

De diversitate *finis effectuumque* Sponsalium de præsentis ac Nuptiarum vid. *supr. cap. 2. §. 7. & 8.*

§. VI.

31p

Quod ratione *Contrariorum* Sponsalia de præf. à Nuptiis distincta sint ex Jur. Can. non minus ac Civil. manifestum est; Nam *C. desponsatam. 27. decreta. 28. c. 27. q. 2. c. verum. 2. X. de conuers. conj.* Canonistæ expresse statuerunt; quod post sponsalia de præf. alteri parti licitum sit, eligere monasterium, & alteri in secularitate remanenti ad secunda vota transire. Ratio est in *dict. c. 28.* quia nimirum inter Sponsum & Sponsam conjugium non est, nec vna caro sunt effecti. Nuptiis vero contractis neuter conjux in monasterium ingredi potest. Et si tale quid contigerit de monasterio reuocari debet. Secundum *C. præterea. 1. quidam. 3. conjugatus. 5. sane. 6. uxoratus. 8. X. dict. tit.*

CAPVT IV

DE

Differentia Sponsalium de præf. & Nuptiarum quoad mores qui in terris nostris ecclesiasticis obtinent.

SUMMARIÆ.

- I. Connexio cum *super. cap. II. different. rat. caus. effice. prox. nim. Consensus. III. rat. objecti. IV. rat. Formæ. V. rat. Fidis. VI. rat. eff. Etiam. VII. rat. contrariorum.*

E

§. I.

ingui
no de
Cy-
sit de
Jur.
urca-
) ra-
ni ex
eritas
net ad
vero
quiri-
i du-
um a-
proce-
erita-
fic et-
erdo-
ndum
struv.
. 2. ad
Spon-
cap. 2.
§. VI.

§. I.

Possem quidem hic persistere, nec opus haberem, satis jamjam agitata vltioribus rationibus exponere: Cum ab omnibus hisce quæ de Sponsalibus de præsentia ac Nuptiis superius scripsi, nostri mores & constitutiones ecclesiasticæ hæudquaquam recedant: Sed ne videar, ad plura in proæmio me adstrinxisse, quam in ipsa tractatione reperiri possit, neque ansam alicui præbeam cogitandi, me non reddidisse perfectum, quod promiserim, necessitas omnino postulat, vt pauca adhuc aliqua proferam, ex quibus dilucidius constet, nostros mores ecclesiasticos insignem quoque agnoscere inter Sponsal. de præsent. & Matrimonium discrepantiam.

§. II.

Et hoc statim ab initio indicat trina illa solennis sacerdotis proclamatio. (germanice **das Aufgeboth**) Quid enim opus haberet Ecclesiæ minister, vt post Sponsalia de præsentia celebrata diebus dominicis trina vice Sponsum & Sponsam ex suggestu proclamaret, & auditores admoneret, vt, si quid haberent, quod nuptias iuste impedire possit, in tempore ante diem scil. Nuptiarum significarent, cum res adhuc sit integra, si
con-

consensu sponsalicio verum & perfectum jam contractum esset matrimonium. Sane verendum, ne contraria opinio scandalum det multos eò inducens, ecclesiam Christi hoc casu tantum superflua & deridenda constituisse, quæ effectui dari non possint. Sicut autem nemo facile audebit, hanc errantem concipere opinionem, ita etiam necessario ex hacce proclamationis formula: **So nun iemand zu finden / der in dies getroffene Ehegelöbniß etwas rechtbeständiges einzuwenden / der melde sich bey Zeiten / oder enthalte sich hernacher alles Einspruchs /** sequitur, quod longe inter se distent consensus Sponsalitiuus & Matrimonialis, & per consequens etiam Sponsalia de præsentibus & ipsæ Nuptiæ, vid. Carpz. *Jurispr. cons. lib. 2. tit. 4. d. 66. & lib. 8. d. 138.* Gerh. *in loco. de conjug. §. 463.* Joach. à Beust. *de jur. connub. part. 2. in præfat. p. 97.* Balth. Mentz. *in tract. de conjug. p. 170.*

§. III.
Supra cap. 2. §. 4. secundum Jus Civile demonstratum est, quomodo *Subjectum*, nimirum *Personæ contrahentes habiles* ostendant, quod Sponsalia de præsentibus Nuptiæ haut esse possint. Et quod ibidem de Sponsalibus

Nuptiisque inter absentes protuli, hoc idem quoad mores hodiernos obtinet: Nam quamvis exinde, quod per totam fere Germaniam certis ordinationibus ecclesiasticis cautum sit, ne sponsalia sine praesentia ac consensu testium vel propinquorum, vel pro re nata etiam curatorum, rite celebrentur: Ac quod negotium personarum praesentiam aliamque solennitatem requirens inter absentes alias valide non agatur, videri possit, Sponsalia quoque inter absentes hodie non valere: Tamen istiusmodi ordinationes huc minime referendae sunt, sed potius restringendae, ad Sponsalia tantum inter praesentes celebrata, cum sint correctoriae Juris communis, quae semper strictissimae existunt interpretationis. De quibus fusius egit Joh. Georg. Nicolai. *in tract. de repud. & divorc. cap. 1. n. 37. 38. 39. & seqq.* Samuel. Struck. *in usu moder. de Spons. §. 13.*

§. IV.

Porro & hoc probe notandum, quod hodie ex moribus nostris & secundum hodiernam praxin vniuersalem *Benedictio sacerdotalis* coram ecclesia summe sit necessaria, eaque tanquam *Forma ac essentialis Nuptiarum solennitas* omnino requiratur, vsque adeo, vt nunc in foro exteriori, nullae Nuptiae validae dici possint atque per-

perfectæ, nec sponsus vel sponsa pro marito vel
 vxore censeantur, nec liberi legitimi nascantur,
 nisi accedat *ieogloyia* seu benedictio sacerdotalis,
 & sic matrimonium hacce essentiali solennitate
 ab ecclesia adprobetur & benedicatur. Vid. Joh.
 Georg. Nicolai. *resolut. pract. V. n. 13. 14. 15. &*
17. Casp. Erasm. Brochmand. *in art. de conjug.*
cap. 4. quest. 52. Joh. Gerhard. *eod. loco ac cap.*
§. 409. 410. & seqq. Hennig. Arnif. *de jur. connub.*
c. 3. sect. 12. n. 18. & seqq. Joach. à Beust. *eod.*
tract. part. 2. in præfat. Mart. Chemnit. *in exam.*
concil. Trident. sect. 24. c. 1. Aut. Consil. VVir-
 tenb. *p. 4. von matrimonial-Sachen. p. 23.* Ha-
 vem. *in Gamol. l. 1. tit. 10. posit. 7. & l. 2. tit. 11.*
posit. 2. Ziegler. *in not. & animadu. ad instit. Jur.*
Can. l. 2. tit. 10. p. 388. & pag. 405. Ernest. Coth-
 man. *vol. 3. Respons. 34. n. 99.* Brouvver. *de jur.*
connub. l. 2. c. 21. n. 14. Dedekenn. *in Consil. The-*
olog. vol. 3. lib. 4. sect. 1. n. 1. 2. 3. & 13. add. Dn.
 Schilt. *ad ff. de nuptiis. §. 63.* necnon Dn. Carpz.
in Jurispr. conf. lib. 2. Tit. 8. def. 142. Subnectens
 hanc in sententian sequens præjudicium: **Hat eu-**
re Tochter / Barbara / unangesehn sie unter-
schiedliche Freyer gehabt / sich mit dener selbigem
zu verchligen / Bedencken getragen / gleichwol

E 3

sich

sich hernach an einen Soldaten / Namens
 Martin Z. gehenget / mit demselben umgangen/
 es auch alles Ermahnens und Einredens unge-
 achtet / dahin gelangen lassen / daß Sie mit ih-
 me endlich davon gezogen / und viele Jahre auf-
 sen gewesen. Als aber bemeldeter Soldat des
 Kriegswesens müde worden / ist er wieder dahin
 kommen / auch um Verzeihung / daß er eure
 Tochter mit sich hinweg genommen / gebethen/
 und ist willens / sein Schneider-Handwerck / so
 er zuvor gelernet / zu treiben / und sich mit eurer
 Tochter ehrlich zu nehren / gestalt ihr ihm auch
 deswegen verziehen / und vor euren Eydam er-
 kennet. Es ist aber das Schneider-Handwerck
 daselbsten aus Ursachen / daß er mit eurer Toch-
 ter nicht ehrlichen getrauet / ihn zu dulden nicht
 gemeinet / wie Sie denn ferner eure Tochter vor
 sein Eheweib nicht erkennen wollen. Ob nun
 wol vorertwehnter Martin Z. mit eurer Toch-
 ter etliche Jahre lang sich als Eheleute began-
 gen / dafür einander gehalten / auch Kinder mit
 einander gezeuget. Diweil aber gleichwol eu-
 ren eignem Bericht nach / er weder mit dersel-
 ben getrauet / noch Hochzeit jemahls gehalten/
 und gleichwol. Allein durch die Priester-
 liche

liche Copulation und Einsegnung die Ehe vollzogen wird / und ohne derselben keine eheliche Beywohnung vor eine rechtmäßige Ehe zu halten; So kan daher noch zur Zeit euer Eydam vor keinen ehelichen Ehemann noch eure Tochter / vor ein Eheweib geachtet und genennet werden / sondern sie seyn die Ehe nochmahls durch die Priesterliche Copulation zu vollziehen schuldig / **B. R. B.** Si itaque *Formam Nuptiarum* nimirum *copulationem ac benedictionem sacerdotalem* cum *Forma sponsalium*, quae tantum consistit *in pactione & promissione de futuro conjugio*, (prout supra cap. 2. §. 6. & cap. 3. §. 4. *latins dixi*) comparemus, dilucide adparebit, haec illis multo esse adhuc aliquid minus. Praesertim cum sponsalibus depraesenti & publicis prioribus, etsi copula carnalis accesserit, liberique exinde procreati fuerint, posteriora benedictione sacerdotali confirmata praeserantur. Quod multis rationibus Beat. Carpz. *Jurispr. conf. lib. 2. t. 4. def. 66. per tot. & Dn. Nicolai*

lai dict. loco. n. 17. 18. 19. & seqq. eleganter illustrauerunt, ac vtrique præjudiciis vltorius ibidem confirmarunt.

§. V.

De *Fine* Sponfal. & Nupt. vid. cap. 2. §. 7.

§. VI.

Ad *Effectus* si progrediamur certissimum est, Sponsalia de præf. & Nuptias non coincidere. Sed verum & perpetuum inter ea esse discrimen: Nam præter supra cap. 2. §. 8. recensitos effectus hodierni mores iurave peculiaria alios quoque Nuptiis tribuunt præ Sponsalibus de præf. Et (1.) quidem Matrimonio perfecto ac consummato maritus plerisque in locis præsertim Saxonice vxoris existit curator legitimus. Dn. Stryk. in *usu mod. de fund. dot.* §. 2. Unde (2.) fluit, quod vxor de immobilibus sine mariti consensu nihil alienare queat. Jo. Schilt. in *prax. jur. Rom. in for. Ger. exerc.* 36. §. 95. Coler. *decif.* 12. n. 2. & seqq. Sam. Stryk. *dict. tract.* & 1. §. 6. Cui (3.) accedit, quod marito post Nuptias sine dubio competat vsusfructus omnium vxoris bonorum. *per text. Landr. lib. 1. art. 31. verb. st:* Kein Weib mag ihres Gutes ichts vergeben / ohne ihres Mannes Willen / daß er zu recht

recht leiden dürffe. Wenn er ein Weib nimmt /
 so nimmt er in sein Gewehr alles ihr Gut zu
 rechter Vormundschaft. Vid. Dn. Stryk. *ut su-*
pra §. 2. nec non Dn. Schilt. *cit. exerc. 36. §. 95.*
 § 96. vbi hanc rem vberius tractauit. (4) quod
 maritus, cuiuscunque etiam sit conditionis, vxor
 succedat in omnibus bonis mobilibus, exce-
 ptis vtensilibus, *per textum Landr. dict. lib. §*
art. pr. § lib. 3. art. 76, vers. und stirbt das
Weib / der Mann behält alle fahrende Habe.
 add. Georg. Schultz. *in Synops. Inst. de success.*
conjug. sub. lit. A. qui ita quotidie pronunciari
 attestatur. Tandem mores & specialia jura con-
 tra Jus Roman. introduxerunt, vt (5.) pene vbi-
 que in Germania mortuo marito vxor donatio-
 nem propter nuptias lucretur, sicut maritus suc-
 cedit in vxoris dotem. Sam Stryk. *dict. tract. de*
jure dot. §. 18. Rittersh. ad Nov. p. 5. c. 1. n. 7. Hæc
 autem de Sponsalibus de præf. haudquaquam
 prædicari possunt, Eorum enim effectus præcipu-
 us est, quod contrahentibus sponsal. de præf.
 non amplius sit liberum, ab illis recedere, sed
 teneantur promissum consummare Conjugium.

§. VII.

Denique si Sponsalia de præfenti ipsum essent

F

Con-

Conjugium, non nisi ob adulterium & malicio-
sam desertionem rescindi possent. Quod tamen
ita se non habere in propatulo est: plures enim
alia dantur causa propter quas adhuc hodie dis-
solvuntur. Prout Dn. Carpz. *Jurispr. Conf. lib.*
2. tit. 10. defm. 175. 176. 177. & seqq. pluribus de-
monstrat add. Amad. Eckolt. *ad ff. desponsal. §. 2.*
in fin. Paul. Cypr. eod. cap. 13. §. 65. 66. 67. 68. &
seqq.

§. IIX.

Cum itaque ex haftenus deductis pateat,
quod Sponsalia de praes. ac Nuptiae vel Matrimo-
nium, non tantum Nomine, verum etiam Defini-
tione, Causa Efficiente, tam remota quam pro-
xima, Formali ac Effectu, nec non ratione Con-
trar. differant, tantum abest, ut in eorum, qui
Sponsalia de praesenti ac Nuptias pro vno eodem-
que venditant, castra transeam, ut potius, quod
multis parasangis ab invicem distent, cum Har-
precht. Carpz. Zoef. Schilt. aliisque variis Jctis
Clarissimis, intrepide statuam. Et hanc in senten-
tiam coronidis loco acutissimum Gosvvinum ab
Esbach annot. ad Carpz. *p. 2. c. 24. d. 5.* egregie
huc facientem adducere lubet, in verbis: *Mul-
tis cum modis differant Sponsalia de praesenti &
Matrimonium vel Nuptiae, idque tum Theologi tum*

Jcti

JCti Tubingenses apud Harprecht. ad princ.
*Inst. de Nuptiis n. 116. ibi Insonderheit da
 man notissimam Germanie consuetudinem ansie-
 het / wird man hell und Sonnenklärlich entde-
 cken / quod Sponsalia etiam solemniter testato pu-
 bliceque contracta à vero Matrimonio & Nuptiis
 individuum vite consuetudinem importantibus, &
 quæ maris & foemina conjunctio definiuntur, in
 viele Wege zu unterscheiden / quod in sequenti-
 bus ita clare demonstrant, ut non putaverim cor-
 datum JCtum de hac sententia amplius dubitare
 posse. Tantum.*

Soli Deo Gloria.

Jena, Diss., 1711 (AIR)

ULB Halle 3
004 171 470

56

inches

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

6799

2. D. B. V. 1711, 10
DISPUTATIO INAUGVRALIS
DE

No. 32
14

VERA SPONSALIVM DE
PRÆSENTI ET NVPTIARVM
DIFFERENTIA,

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
D O M I N O,
GVILIELMO HENRICO
DVCE SAXONIAE, IVLIACI, CLIVIAE AC MONTIVM
ANGARIAE ET GVESTPHALIAE. &c. &c.&c.
EX DECRETO ET AVTORITATE ILLVSTRIS JCTorum ORDINIS
IN ALMA SALANA, 152/

PRÆSIDE
DN. JOHANNE BERNHARDO Griesen/

HEREDITARIO in Pöfen/
JCTO CONSVMMATISSIMO, SERENISSIMI DVCE SAXO-
ISENACENSIS CONSILIARIO AVLICO, AC CONSISTORIA-
LI, ANTECESSORE, ET SCABINATVS NECNON FACVL-
TATIS IVRIDICAE ADSESSORE GRAVISSIMO,
PATRONO ET PRÆCEPTORE SVO ÆTER-

NVM VENERANDO,
PRO LICENTIA
SVMMOS IN VTROQVE JVRE HONORES ET DOCTORA-
LIA PRIVILEGIA RITE CAPESSENDI,

LOCO ET HORIS CONSVETIS
D. XXVII. JVLII ANNI M DCCXI.
PVBLICO ERVDITORVM EXAMIN SVBMITTIT
JOHANNES Rugeröb/
CAMBVRGO-THVRINGVS.

J E N Æ
TTPIS GOLLNERIANIS,